

[PAADI TUTVUSTUS](#)

[PROOVISÕIT](#)

[PURJETAMINE](#)

[VÕISTLUSED](#)

[VEEOHTUS](#)

[MERENDUS](#)

[REISIKIRI](#)

[UUDISED](#)

[SADAMAD](#)

[AJALUGU](#)

[PEI](#)

HIIUMAA PERSOON

Kalade asustamine Hiiumaal: Imre Kivi pikk tee siiapopulatsiooni taastamisel

HIIUMAA REISIKIRI SAARED

Saarnaki laid – Hiiumaa laidude elav lüli

HIIUMAA KÜLALISSADAMAD SADAMAD

Tärgma sadam 10 aastat – palju enam kui lihtsalt pääs merele

HIIUMAA REISIKIRI SAARED

Mudaste lauter – Põhja-Hiiumaa kogukonna merevärav

HIIUMAA MEREKOOL

Hiiumaa Ametikooli väikesadama spetsialisti eriala: kuidas üks väikesaare kool kasvatab Eesti merendusele vajalikke tegijaid

HIIUMAA MEREMUUSEUM

Suursadama ait – Hiiumaa mereajaloo kandja

HIIUMAA PERSOON

Hiiumaa naiskalurid Sirje ja Reet: „Mereõhk lööb pea klaariks

HIIUMAA PERSOON SURFAMINE

Igas sadamas peaks olema oma Boris!

HIIUMAA REISIKIRI ÜRITUSED

Hiiumaa – ideaalne paik kalastamiseks

AJALUGU HIIUMAA

Hiiu Kalur AS – väärrika ajalooga suurim kalanduskontsern Eestis

HIIUMAA PURJETAMINE

Hiiumaal soovijaid maale ei jäeta

HIIUMAA PERSOON

Sulev Nuutmann – Hiiu Kaluri noorim kapten tuleb Hiiumaa meremeeste perekonnast

HIIUMAA

Kalade asustamine Hiiumaal: Kivi pikk tee siiapopulatsiooni taastamisel

Avaldatud 4 nädalat tagasi kuupäeval 6. veebr. 2026

Autor Kai Kallas

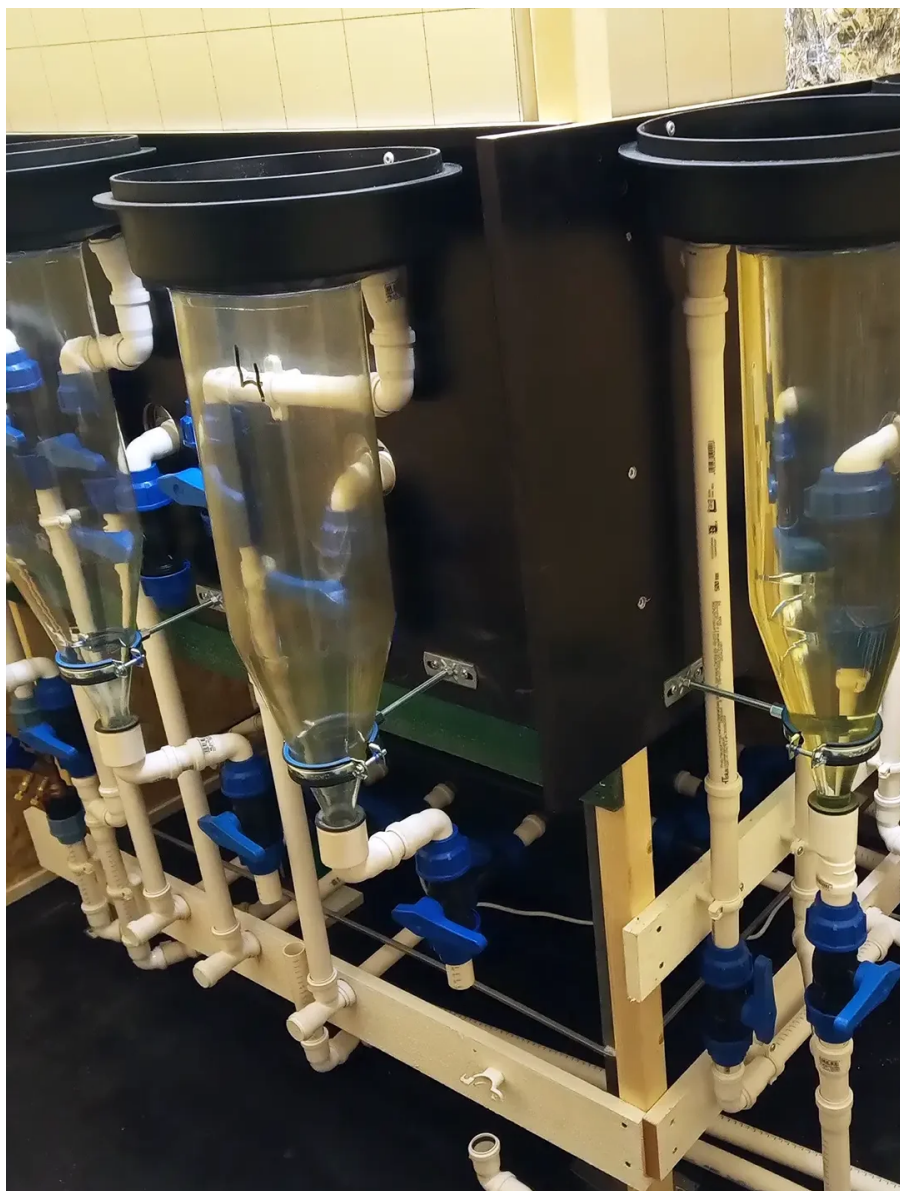
Fotod: erakogust

Hiiumaal on juba neli aastat tegeldud siia taasasustamisega. Selle töö keskmes on harrastusteadlane Imre Kivi, kelle algatus ja järjekindlus on toonud saarele tagasi. Tema sõnul sai kõik alguse murest Väinamere siiapopulatsiooni pärast. Kormorantide kutseliste kalurite konkurents oli tugev ning looduslik juurdekasv ei püsinud enam ikka kurvastaks, kui kala tuleb juurde,“ ütleb Imre vastuseks küsimusele, kas kohalike tema tegemistele kaasa elavad.

Siiakala asustamine loob Imre Kivi tegemistest Hiiumaa kalanduses terviku. Kala võrgud, millega püütud saak kohapeal väärindatakse ja ettevõtte Kärddlas asuvas maha müüakse.

„Siit sündiski mõte midagi ise ära teha,“ ütleb Kivi. Ta uuris võimalusi ja leidis ka Hiikala kaudu. Nii sündiski esimene projekt siiainkubaatori ehitamiseks – seadusvisandas ta ühel varahommikul, pärast eelmisel aastal Põlula kalakasvatust nägemist. „Seal oli kõik tehtud põlve otsas, aga toimis. Võtsin ideest kinni ja arendasin.“

Inkubaator töötab Kärkla allikavee peal. See tagab stabiilse temperatuuri ja puhta siiamarja arenguks kriitilise tähtsusega. Sügisel kogub Imre siiamarja, mille saab kalalt. Mari peab ise välja voolama, vastasel juhul pole see elujõuline. Viljastami olema väga puhas, jahe ja tuuletetu.

Imre enda joonis järgi ehitatud inkubaator.

Esimesel aastal ei olnud inkubaator veel täielikult valmis ning teadmisi nappis. „meenutab ta. „Aga suremus jäi üllatavalt madalaks – ilmselt oli see algaja õnn.““ inkubeerima umbes 5–7 tuhat siiamarja tera. Tänapäevaks on töömaht juba hoopis t kasvatas Imre inkubaatoris 20 000, kolmandal aastal ligi 90 000 ja mullu pea sad

Talvised kuud kuluvad inkubaatori jälgimisele: vesi peab püsima ühtlasel tempe peab olema kõrge ning surnud marjaterad tuleb kiiresti eemaldada, et teised ei ri igapäevane töö. Pimedas ja jahedas marja areng sisuliselt seisab, justkui oleks se temperatuur meres tõuseb 7–8 kraadini, „äratab“ Imre maimud üles ning valmist

Viimased kaks aastat on Kivi teinud koostööd Põlula kalakasvatusega. Osa tema sinna inkubeerimiseks ja edasi kasvatamiseks. Sügiseks on maimud kasvanud 30 tõstab nende ellujäämise tõenäosust meres märgatavalt.

Mullu toodi Hiiumaale tagasi umbes 26 000 sellist noorkala. 2025. aasta sügisel a Õunaku lahe piirkonda 11 400 noort siiga. Kuna Põlula ei saanud mullu marja m pärit noorkala ka Matsallu ja põhjarannikule.

Esimesi siigasid mis Hiiumaal asustatud, on juba võrguga väljs püütud. Tõelist mõju pop näha umbes 10 aasta pärast peale esimestb asustamist, siinkohal siis u 2023

Siia elutsükel on aeglane – populatsiooni tõus jõuab kätte umbes kümne aastag asustatud maimudest jõuab suguküpsuseni ja hakkab end ise taastootma.

Asustatud kalade jälgimine käib mitmel viisil. Põlulas kasvatatud siigadel eemal mistõttu tunneb need merest püüdes kergesti ära. Keemilise märgistamise puhul aega spetsiaalses lahuses, millest jääb nende kuulemekivile nähtamatu laborimär meetodit silmaga ei tuvasta, ainult laboris on see võimalik selgeks teha. Esimesi merest leida oli Imre sõnul eriline tunne. „See kinnitab, et hoiavad kodu ligi.”

Erinevalt kasvatuse kaladest, asustatud kaladel maitsevahet ei ole, on nad ju var sealses keskkonnas suureks kasvanud.

Üheks lisasammuks siia taastootmisel on olnud kudealade kaitse. Koostöös koha Õunaku ja Sarve piirkonda hülgepeletid, mis hoiavad kudemise ajal uimaseks muhest. Seadmed on Hiiumaal ise kokku pandud: Norra päritolu heligeneraatorile liipäikesepaneelid, tuulegeneraator ja akud. Helisüsteem saadab vee alla kõrgsagedusmeetri raadiuses, mis hoiab hülge turvalisel kaugusel ega lase tal mõrdadesse

Kogu tegevus on sündinud praktilisest huvist ja soovist anda merele tagasi. „See nõuab palju aega,“ ütleb Kivi.

Hiidlaste siiakasvatusel on olnud oluline roll kogu Eesti varustamises. Nii on Hii viidud ka teistesse piirkondadesse ning Hiiumaa „tuba“ Põlulas töötab paralleels inkubaatoritega.

Töö jätkub igal sügisel, kui algab uus marjavõtt. 2025. aasta lõpus alustab Imre t käivitatud ja vee temperatuurid stabiliseerunud.

„Põnevus pole veel otsa saanud,“ ütleb ta. „Igal aastal on midagi uut õppida.“

Kala ja Võrk pakutavast ja tegemistest vaata lähemalt: www.kivikala.ee

Ene Saadre -RMK Põlula kalakasvatustalituse nõunik

1. Kui oluline on Imre Kivi kalade asustamine Eesti mõistes? Aastaid t merisiia noorkalade kasvatamise ja asustamisega päris edukalt Saaremaal, Hiiumaal. See töö katkes 1990-ndatel. Merisiia arvukus meie rannikumeres aastalt, samas on siig üks hinnatumaid püügikalu. Imre Kivi, tundes muret kahanemise pärast, otsustas ise midagi ära teha. Ta alustas mõned aastad kogumist ja inkubeerimist isetehtud väikeses inkubaatoris, saadud vastsed Salinõmme lahte. Imre on terves Väinamere piirkonnas praegu ainuke, kes merisiia varude taastamise nimel. Tema kogutud siiamarjast kasvatatud no täiendatakse siia asurkonda mitte üksnes Hiiumaal, vaid ka mujal Väiname jäänud haruldaseks.

2. Kuidas teie koostöö algas ja edeneb? Oleme RMK-s alustanud LIFE pi AdaptEST täitmist merisiia varude taastamiseks Väinameres ja Soome lahe saada looduslikelt kaladelt marja ja niiska. Probleemiks on sugukalade vähe hääbunud populatsioonide taastamise võimalused on väga piiratud. Ainuke Väinameres, kust on reaalselt võimalik siia marja ja niiska saada, asub Hiiu soovis mõned aastad tagasi ise Hiiumaal merisiia marja inkubeerima hakat temaga oma kogemusi. Meil oli väike omatehtud inkubaator olemas, kust si ehitas inkubaatori, tema katsetused osutusid edukaks ja tekkis mõte liikuda siia vastseid veel 5–6 kuud, et nad saaksid elujõulisemaks. Meil Põlulas on s võimalusi. Imre püüab sugukalu, osa saadud marjast-niisast kasutab oma ir saamiseks, teise osa saame meie. Osa saadud vastsetest asustame merre, te sumpadesse ja kasvatame need sügiseks umbes 40 grammi raskuseks. Okto viime neist umbes pooled või rohkem Hiiumaale kodulahte tagasi, teine osa uueks koduks mõne teise Väinamere piirkonna, kus siiapopulatsioon on häi merisiid on geneetiliselt lähedased ja teadlased lubavad Hiiumaalt pärit si ka mujale Väinamerre. Kahel aastal oleme ühesuviseid merisiigu asustanud isendit, nendest Hiiumaale koos Imrega üle 31 000 ning teadlaste soovitusel endistesse merisiia koelmupiirkondadesse Kiidevas ja Topil üle 20 000 isendit. Imre asustanud Hiiumaale kahel viimasel aastal kokku 210 000 ja meie Ma isendit. Koostöö Imrega on seni olnud igati edukas ning loodetavasti jätku

HIIUMAA VALD

SEOTUD TEEMAD: #ESIKAAS #HIIUMAA #PERSOON #PERSOONILUGU

MIDAGI SULLE

Hiiuamaa Ametikooli väikesadama spetsialisti eriala: kuidas üks väikesaare kool kasvatab Eesti merendusele vajalikke tegijaid

JÄRGMISEKS

Mudaste lauter – Põhja-Hi merevärav

Kai Kallas

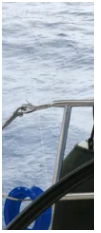
LOE LISAKS

Saarnaki laid – Hiiumaa laidude elav lüli

Tärkma sadam 10 aastat – palju enamat kui lihtsalt pääs merele

Merendus-Savomägi: saa maal k

KOMMENTEERI

OKS TÕSINE AJAKIRI
**paat &
merendus**

AJAKIRJA PAAT & MERENDUSE ANDMEKAITSE JA TELLIMUSE TINGIMUSED

© 2025 Paat&Merendus | Reinu tee 6, Pringi küla, Viimsi vald, Harju maakond, 74011